

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie podejścia UE do nielegalnego handlu dziką fauną i florą

COM(2014) 64 final

(2014/C 424/08)

Sprawozdawca: **Antonio POLICA**

Dnia 7 marca 2014 r. Komisja, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie podejścia UE do nielegalnego handlu dziką fauną i florą

COM(2014) 64 final.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 22 maja 2014 r.

Na 499. sesji plenarnej w dniach 4–5 czerwca 2014 r. (posiedzenie z 5 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 167 do 1 – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES uważa, że obserwowany ostatnio duży wzrost nielegalnego handlu dziką fauną i florą jest dla Unii Europejskiej nowym zagrożeniem z gospodarczego, środowiskowego i społecznego punktu widzenia, a także z punktu widzenia ochrony zdrowia publicznego oraz rodzimych gatunków zwierząt i roślin. EKES popiera zatem inicjatywę Parlamentu i Komisji, by opracować całościową i skoordynowaną strategię skuteczniejszej walki z tym przestępstwem.

1.2 EKES jest zdania, że podstawą strategii powinno być przestrzeganie, umocnienie oraz skoordynowanie już istniejących umów międzynarodowych (zwłaszcza CITES⁽¹⁾), ustaw, rozporządzeń, polityk i instrumentów wykonawczych, co powinno prowadzić do ściślejszej integracji wszystkich zainteresowanych sektorów: ochrony środowiska, kontroli prowadzonej przez organy celne, systemu sądowego, walki z przestępczością zorganizowaną itp., a także do skuteczniejszej współpracy między krajami pochodzenia, tranzytu i rynku końcowego dzikiej fauny i flory.

1.3 Komitet jest przekonany, że wzmocniona koordynacja może być skuteczna jedynie wtedy, gdy będzie ją wspierać odpowiedni i jednolity system kształcenia i podnoszenia świadomości, adresowany do wszystkich organów na szczeblu UE i państw członkowskich zaangażowanych w zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

1.4 EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma rola społeczeństwa obywatelskiego w zwalczaniu nielegalnego handlu dziką fauną i florą zarówno w krajach pochodzenia, jak i rynku końcowego. Zdaniem Komitetu szczególnie istotne jest czynne i świadome zaangażowanie konsumentów i sektora prywatnego na rzecz wprowadzenia systemu etykietowania i identyfikowalności.

1.5 Komitet uważa, że konieczne jest zaoferowanie ludności krajów trzecich zajmującej się takim handlem nowych, lepszych możliwości trwałego rozwoju i zatrudnienia.

1.6 Handel dziką fauną i florą to zjawisko, które wciąż się nasila ze względu na wysoką dochodowość i niskie zagrożenie sankcjami. Tego typu przestępczość pod względem spodziewanego zysku dla międzynarodowej przestępczości zorganizowanej porównywalna jest z handlem ludźmi, bronią i środkami odurzającymi, tymczasem środki zaangażowane w jej zwalczanie i priorytet nadawany jej zwalczaniu są znacznie niższe. Dodatkowo również w UE system kar jest niejednolity, co powoduje, że międzynarodowa przestępczość zorganizowana przenosi się do krajów o niskich sankcjach lub niskiej skuteczności działania właściwych służb.

1.7 EKES podkreśla w związku z tym potrzebę zaliczenia handlu dziką fauną i florą do przestępstw istotnych z punktu widzenia środków przeciwdziałania korupcji i praniu pieniędzy i ma nadzieję, że zostaną wprowadzone naprawdę skuteczne, proporcjonalne i zniechęcające sankcje, takie jak maksymalna kara pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 4 lat.

⁽¹⁾ Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (1973 r.).

2. Wprowadzenie

2.1 Kontekst: dane dotyczące nielegalnego handlu dziką fauną i florą

2.1.1 Nielegalny handel dziką fauną i florą jest jedną z najpoważniejszych form przestępczości zorganizowanej, wraz z handlem ludźmi i bronią oraz obrotem środkami odurzającymi⁽²⁾.

2.1.2 W 2013 r. kłusownictwo rozwinęło się na taką skalę, że zniweczyło postęp osiągnięty w ostatnich trzech dziesięcioleciach w odbudowie zagrożonych populacji, takich jak słonie, tygrysy i nosorożce, zagrażając ochronie różnorodności biologicznej i zrównoważonemu rozwojowi.

2.1.3 Udział nielegalnie pozyskanego drewna w światowym handlu drewnem wynosi do 30 %, a nielegalne pozyskiwanie drewna przyczynia się w ponad 50 % do deforestacji w Afryce Środkowej, Amazonii i Azji Południowo-Wschodniej, pozbawiając ludność tubylczą istotnych możliwości rozwoju.

2.1.4 Szacuje się, że wartość nielegalnych połowów osiąga 19 % odnotowanej wartości połowów.

2.1.5 Rozpowszechnienie nielegalnego handlu wiąże się z rosnącym popytem, zwłaszcza w niektórych krajach azjatyckich (np. Chinach, Wietnamie), na produkty z dzikiej fauny i flory, takie jak kość słoniowa, róg nosorożca i kości tygrysa.

UE jest jednym z głównych odbiorców nielegalnych produktów z dzikiej fauny i flory⁽³⁾, a także kluczowym węzłem szlaków handlowych z Afryki, Ameryki Łacińskiej i Azji.

2.2 Bezpośrednie i pośrednie konsekwencje nielegalnego handlu dziką fauną i florą

2.2.1 Nielegalny handel dziką fauną i florą jest jedną z głównych przyczyn utraty różnorodności biologicznej na świecie: co roku setki milionów okazów rzadkich gatunków zwierząt i roślin jest zabieranych ze swego naturalnego środowiska i sprzedawanych na nielegalnych rynkach.

2.2.2 Nielegalna wycinka roślin na drewno jest przyczyną wylesiania najistotniejszych obszarów leśnych na świecie, utraty różnorodności biologicznej, wzrostu efektu cieplarnianego, konfliktów o kontrolę obszarów i zasobów, a także utraty siły gospodarczej przez społeczności tubylcze.

2.2.3 Nielegalne połowy powodują wyczerpywanie się zasobów rybnych, niszczą siedliska morskie, wywołują zakłócenie konkurencji i osłabiają społeczności nadbrzeżne, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

2.2.4 Ryzyko wyginięcia dzikiej fauny i flory potęgują dodatkowe czynniki, takie jak niezrównoważone użytkowanie gruntów, zmiana klimatu, nadmierna eksploatacja roślin leczniczych i intensywna turystyka, zwłaszcza o charakterze łowieckim i grabieżczym.

2.2.5 Zglobalizowana konsumpcja może wywierać silną presję środowiskową na różnorodność biologiczną, wywołując degradację ekosystemów i zmniejszenie zdolności przetrwania gatunków rodzimych⁽⁴⁾.

2.2.6 Nielegalny handel dziką fauną i florą stanowi zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz dla rodzimych gatunków zwierząt i roślin. Gatunki zwierząt przywożone nielegalnie na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej nie podlegają certyfikacji przez kompetentne służby weterynaryjne, co może prowadzić do rozpowszechnienia się chorób, zwłaszcza wśród gatunków zwierząt hodowlanych. Unikanie odpowiedniej kontroli fitosanitarnej naraża rodzime gatunki roślin, zarówno uprawne, jak i dziko rosnące, na skażenie nowymi patogenami. Szacuje się ponadto, że 75 % nowych chorób zakaźnych jest pochodzenia zwierzęcego i że w przeważającej części pochodzi od dzikiej fauny i flory. Nielegalny handel takimi gatunkami zwiększa ryzyko światowych epidemii, takich jak ptasia grypa H5N1 i zespół ostrej niewydolności oddechowej (SARS)⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Rezolucja przyjęta przez Komisję ONZ ds. Zapobiegania Przestępczości i Wymiaru Sprawiedliwości, poparta przez Radę Gospodarczo-Społeczną ONZ.

⁽³⁾ W ostatnich latach również w krajach UE odnotowuje się wzrost liczby nielegalnych transakcji niektórymi rzadkimi gatunkami, takimi jak ptaki, koralowce, ryby czy żółwie.

⁽⁴⁾ Na przykład rosnący popyt na kaszmir w Azji doprowadził do rozwoju hodowli gatunków udomowionych, pozbawiając coraz większych obszarów gatunki roślinożerne żyjące na wolności (antylopy, dzikie konie, osły), które są podstawą łańcucha pokarmowego dużych rodzimych drapieżników (np. wilków, panter śnieżnych). Badanie „Globalization of the Cashmere Market and the Decline of Large Mammals in Central Asia” opublikowane w *Conservation Biology*.

⁽⁵⁾ Źródło: Sprawozdanie WWF – http://awsassets.panda.org/downloads/wwffightingillicitwildlifetrafficking_lr.pdf

2.3 Odniesienia prawne

2.3.1 Konwencja Waszyngtońska (CITES) z 1973 r. reguluje handel pod kątem wywozu, ponownego wywozu, przywozu, tranzytu, przeladunku czy przetrzymywania w jakimkolwiek celu niektórych gatunków zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem. Celem konwencji jest ochrona i zrównoważone wykorzystanie tych populacji zwierząt i roślin w skali globalnej.

2.3.2 W rezolucji z dnia 26 kwietnia 2013 r. Komisja ONZ ds. Zapobiegania Przemocy i Wymiaru Sprawiedliwości określiła handel dziką fauną i florą jako poważną formę zorganizowanej przestępczości, której dopuszczają się zorganizowane grupy przestępcze na szczeblu międzynarodowym.

2.3.3 Ponieważ stwierdzono, że niektóre bojówki finansują swoje działania z nielegalnego handlu dziką fauną i florą, Sekretarz Generalny ONZ (sprawozdanie S/2013/297) i Rada Bezpieczeństwa ONZ (rezolucja 2013/2121) uznali, że kłusownictwo i nielegalny handel dziką fauną i florą są jednym z czynników przyczyniających się do niestabilnej sytuacji w Afryce Subsaharyjskiej i zagrażających pokojowi i bezpieczeństwu. Ponadto w styczniu 2014 r. Rada Bezpieczeństwa po raz pierwszy przyjęła ukierunkowane sankcje przeciwko osobom zaangażowanym w handel dziką fauną i florą w Demokratycznej Republice Konga i Republice Środkowoafrykańskiej.

2.3.4 W czerwcu 2013 r. przywódcy G-8 zobowiązali się do przyjęcia środków przeciwdziałania nielegalnemu handlowi gatunkami chronionymi lub zagrożonymi oraz do wsparcia politycznego i gospodarczego kontroli terytorialnej i międzynarodowej granic, by stawić czoła korupcji i transgranicznej przestępczości zorganizowanej.

2.3.5 W rezolucji z 15 stycznia 2014 r. (2013/2747(INI)) Parlament Europejski zwrócił się do Komisji o opracowanie planu działania UE mającego na celu kontrolę nielegalnego handlu dziką fauną i florą, w którym wyznaczono by strategię działania wraz z jasnymi terminami i celami zarówno na terytorium państw członkowskich, jak i na szczeblu międzynarodowym.

2.3.6 W deklaracji londyńskiej⁽⁶⁾ z lutego 2014 r. wyznaczono nowe, ambitniejsze cele walki z nielegalnym handlem dziką fauną i florą, do których należały zmiana obowiązujących przepisów mająca na celu zaliczenie kłusownictwa i nielegalnego handlu dziką fauną do poważnych przestępstw, rezygnacja z wykorzystywania gatunków zagrożonych wyginięciem, pogłębienie współpracy transgranicznej i koordynacja „sieci zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą”⁽⁷⁾.

2.3.7 Deklaracja końcowa ze szczytu UE – Afryka z 2–3 kwietnia 2014 r. przewiduje zamiar podejmowania wspólnych działań na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

3. Odpowiedzi na pytania w ramach konsultacji

3.1 Czy realizowana polityka oraz ramy prawne obowiązujące obecnie w UE w odniesieniu do nielegalnego handlu dziką fauną i florą są odpowiednie?

3.1.1 EKES uważa, że obecne ramy prawne obowiązujące w krajach UE nie są jeszcze odpowiednie do skutecznego zwalczania przestępstw przeciwko środowisku naturalnemu, między innymi z powodu nieadekwatności przewidzianych kar.

3.2 Czy UE powinna wzmocnić swoje podejście do nielegalnego handlu dziką fauną i florą poprzez opracowanie nowego planu działania UE, do czego wzywał Parlament Europejski?

3.2.1 W obecnej sytuacji międzynarodowej konieczne wydaje się opracowanie przepisów obowiązujących państwa członkowskie, określających jednolite kryteria skutecznej kontroli i monitorowania, między innymi w drodze koordynacji z konkretnymi przepisami prawa karnego dotyczącymi ochrony gatunków w środowisku naturalnym.

3.2.2 EKES popiera przyjęcie planu działania podobnego do przyjętych już planów zwalczania innych form przestępczości zorganizowanej, takich jak handel bronią lub ludźmi.

⁽⁶⁾ Podpisana przez szefów państw, ministrów i przedstawicieli 46 krajów na konferencji *Illegal Wildlife Trade* (12–13 lutego 2014 r.).

⁽⁷⁾ Sieci zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą (*wildlife enforcement networks*) są międzyrządowymi inicjatywami regionalnymi, które mają na celu wymianę informacji i sprawdzonych rozwiązań w tej dziedzinie:
http://www.cites.org/eng/news/pr/2013/20130307_wen.php

3.3 *W jaki sposób UE mogłaby zwiększyć zaangażowanie polityczne na wszystkich szczeblach w zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą? Jakie instrumenty dyplomatyczne byłyby najbardziej odpowiednie dla zapewnienia spójności między różnymi inicjatywami międzynarodowymi?*

3.3.1 EKES przyjmuje z zadowoleniem większe zaangażowanie dyplomatyczne krajów, których dotyczy nielegalny handel dziką fauną i florą (głównie krajów pochodzenia, tranzytu i rynków zbytu), gdyż doprowadziło ono do niedawnego podpisania wspólnych deklaracji w celu podjęcia stanowczych i pilnych działań zmierzających do wyeliminowania popytu na produkty pozyskane z zagrożonych gatunków oraz ich podaży⁽⁸⁾. Komitet ma nadzieję, że wspólnota międzynarodowa podejmie działania będące w stanie wyeliminować nielegalny rynek, które zapewnią zastosowanie wspólnych i pewnych ram prawnych oraz przyczynią się do zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi, przy zaangażowaniu społeczności lokalnych.

3.3.2 EKES wzywa UE do promowania światowej strategii walki z handlem dziką fauną i florą w oparciu o określone na nowo cele ONZ-owskiej Agendy rozwoju po roku 2015.

3.4 *Na jakich instrumentach międzynarodowych powinna skoncentrować się UE, aby usprawnić egzekwowanie środków stosowanych w walce z nielegalnym handlem dziką fauną i florą oraz wzmocnienie zarządzania?*

3.4.1 Komitet uważa, że nielegalne towary można skuteczniej monitorować, przechwytywać i kontrolować na przejściach celnych dzięki koordynacji władz krajowych, działających w oparciu o jednolite przepisy, metody i cele. UE powinna propagować środki mające na celu ułatwienie współpracy opartej na synergii i wspólnych działaniach wywiadowczych właściwych organów w państwach członkowskich, by ujednolicić działalność i postępowanie, zapewniając również wsparcie dla nowych krajów partnerskich (np. tymczasowe doradztwo).

3.4.2 Jednakże nową formą nielegalnego handlu jest handel w internecie, który trudno jest kontrolować, a ponadto występuje niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody także legalnym formom handlu. EKES odnotowuje z zainteresowaniem szereg dobrych praktyk, takich jak podpisanie protokołu zobowiązań pomiędzy włoską strażą leśną a dwoma największymi internetowymi portalami ogłoszeniowymi (eBay annunci oraz Subito.it), który przewiduje podawanie większej ilości informacji z korzyścią dla konsumentów, a także możliwość szybkiego wyeliminowania ogłoszeń uznanych za podejrzone. Protokół przewiduje też kontrolowanie ogłoszeń za pośrednictwem „filtrów”, które zezwalają na publikację tylko ogłoszeń umożliwiających identyfikowalność obiektów wystawionych na sprzedaż.

3.4.3 W ramach zaangażowania międzynarodowego należy przy okazji zawierania umów o wolnym handlu z krajami trzecimi przypominać o przestrzeganiu umów wielostronnych w dziedzinie ochrony środowiska i handlu w sektorze leśnictwa i rybołówstwa. Komitet uważa, że zasadnicze znaczenie ma realizacja celów Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), którą sygnatariusze kierują się, podejmując konkretne działania przeciwko przemytowi niektórych gatunków zagrożonych wyginięciem i handlowi nimi.

3.4.4 Wpływowy charakter podmiotów należących do Międzynarodowego Konsorcjum ds. Zwalczania Przystępczości przeciwko Dzikiej Przyrodzie (ICCWC)⁽⁹⁾, do których należą CITES, Interpol, Biuro NZ ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC), Światowa Organizacja Celna i Bank Światowy, może zagwarantować skuteczność działań mających na celu zwiększenie zdolności do zastosowania przepisów i przestrzegania postanowień porozumień w zakresie kontroli handlu dziką fauną i florą. Komitet uważa, że w działaniach informacyjnych, wspieraniu właściwych organów krajowych, a także – co nie mniej istotne – w szkoleniu w terenie urzędników i funkcjonariuszy odpowiedzialnych za kontrolę, Konsorcjum powinno skorzystać z pomocy najlepszych europejskich specjalistów.

3.4.5 Tworzenie i wzmocnianie państwa prawa w krajach pochodzenia dzikiej fauny i flory w połączeniu ze zwalczaniem korupcji jest zasadniczym warunkiem wyeliminowania nielegalnego handlu dziką fauną i florą. Dlatego też EKES życzyłoby sobie bezpośredniego, również finansowego zaangażowania UE, które sprzyjałoby tworzeniu organów ścigania i sądownictwa oraz podnoszeniu świadomości władz lokalnych.

⁽⁸⁾ Deklaracja londyńska z 14 lutego 2014 r.

⁽⁹⁾ *International Consortium on Combating Wildlife Crime*.

3.5 *Jakie instrumenty są najbardziej odpowiednie dla działań UE zmierzających do zmniejszenia w UE i na świecie popytu na nielegalne produkty z dzikiej fauny i flory? Jaką rolę mogłyby odegrać w tym względzie społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny?*

3.5.1 Skuteczna walka z nielegalnym handlem dziką fauną i florą wymaga dwojakich działań: na rzecz zmniejszenia podaży za pomocą strategii odstraszenia i karania oszustw, a także na rzecz ograniczenia popytu. EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma w tym względzie czynne i świadome zaangażowanie sektora prywatnego i konsumentów.

3.5.2 Podobnie jak wspomniano w deklaracji londyńskiej, EKES jest zdania, że należy wprowadzić konkretne środki, tak by sektor prywatny postępował odpowiedzialnie, i wyraża nadzieję, że wprowadzony zostanie system etykietowania i identyfikowalności gwarantujący legalność handlu dziką fauną i florą i jego zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju (z punktu widzenia gospodarki, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych). Za punkt odniesienia mogą posłużyć opracowane już systemy obowiązujące w odniesieniu do handlu kawiozem i drewnem tropikalnym⁽¹⁰⁾.

3.5.3 EKES uważa, że równie konieczne jest informowanie i uświadamianie społeczeństwa obywatelskiego i konsumentów na temat bardzo poważnych szkód w środowisku spowodowanych przez nielegalny handel i ich wpływu na przyszłe pokolenia. Ponownie podkreśla swą gotowość do popularyzowania inicjatyw, które UE zechce przedsięwziąć w tym względzie, zarówno w różnych placówkach (szkołach, muzeach itd.), jak i za pośrednictwem sieci, konferencji, spotów reklamowych i filmów dokumentalnych, zarówno w UE, jak i poza nią, z wykorzystaniem sieci podmiotów społeczno-gospodarczych UE – Afryka utworzonej przy Komitecie.

3.6 *W jaki sposób UE może najlepiej zapewnić wartość dodaną w zakresie radzenia sobie z wyzwaniami w zakresie pokoju i bezpieczeństwa związanymi z nielegalnym handlem dziką fauną i florą?*

3.6.1 EKES uważa, że szczególną uwagę w tym kontekście należy poświęcić gatunkom, których okazy, ze względu na wysoką wartość, przyciągają uwagę przestępczości zorganizowanej, co zagraża bezpieczeństwu wewnętrznemu, a nawet pokojowi na świecie. W tym kontekście należy zadbać o odpowiednie działania na poziomie unijnym i globalnym, poprzez współpracę z Europolem, Interpolem, innymi organizacjami i forami oraz kluczowymi krajami, których dotyczy problem.

3.6.2 EKES nie lekceważy faktu, że ostatnie światowe epidemie, takie jak ptasia grypa H5N1 oraz SARS, są pośrednią konsekwencją nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W związku z tym wspomniane już systemy etykietowania i identyfikowalności wraz z odpowiednim mechanizmem kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej mogą się przyczynić do zwalczania ich występowania i rozpowszechniania się w skali światowej.

3.7 *W jaki sposób unijne instrumenty współpracy mogłyby bardziej wzmocnić potencjał krajów rozwijających się w zakresie działań na rzecz ochrony dzikiej fauny i flory oraz nielegalnego handlu jej gatunkami?*

3.7.1 Inicjatywy współpracy międzynarodowej w szerszym kontekście umów handlowych i/lub partnerstw z krajami trzecimi mogą stanowić decydujące narzędzie walki z takim handlem.

3.7.2 Organizacje pozarządowe mogą odgrywać zasadniczą rolę w kampaniach uświadamiających, które wspierają politykę mającą na celu zmniejszenie podaży, i stanowić ogniwo łączące instytucje z zainteresowaną ludnością.

3.7.3 Komitet podkreśla potrzebę zaoferowania ludności krajów trzecich uczestniczącej w nielegalnym handlu dziką fauną i florą nowych i lepszych możliwości zrównoważonego rozwoju i zatrudnienia, między innymi dzięki przekształceniu nielegalnej działalności w legalną, taką jak odpowiedzialna turystyka⁽¹¹⁾.

3.8 *Jakie środki można by przedsięwziąć w celu udoskonalenia danych dotyczących przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie w UE, tak by zapewnić bardziej docelowe podejście do procesu kształtowania polityki?*

3.8.1 EKES uważa, że zbieranie, kompilacja i analiza informacji na temat zjawisk przestępczych (bank danych) przez międzynarodowe organy bezpieczeństwa (Europol, Interpol, UNODC) mogą przyczynić się do lepszego zrozumienia strategii przestępczości zorganizowanej i do zapobiegania jej działalności.

⁽¹⁰⁾ W ramach CITES działa uniwersalny system etykietowania mający na celu identyfikację kawioru, którego import jest dozwolony wyłącznie po uzyskaniu odpowiednich zezwoleń od właściwych organów. Co się tyczy handlu w sektorze leśnictwa, przepisy wspólnotowe służą zniechęceniu do nielegalnego handlu drewnem tropikalnym, wspierając wprowadzenie krajowych systemów identyfikowalności wzmocniających zarządzanie w krajach partnerskich. W marcu 2013 r. UE wprowadziła zakaz przywozu drewna i jego wyrobów z jakiegokolwiek kraju na świecie, jeżeli pochodzą one z nielegalnej wycinki, i poleciła władzom krajowym w państwach członkowskich kontrolę, a w razie konieczności również ukaranie tych, którzy prowadzą handel drewnem wątpliwego pochodzenia.

⁽¹¹⁾ Odpowiedzialna turystyka przewiduje zarówno ochronę środowiska naturalnego, do którego turyści udają się na wakacje, jak i dbałość o utrzymanie ludności goszczącej, której trzeba zagwarantować wytwarzanie dochodów. Świadoma turystyka czy też ekoturystyka pomoże wielu krajom wyjść z ubóstwa, a wielu rodzinom przetrwać, a także umożliwi ochronę przyrody i zwierząt.

3.8.2 W tym kontekście Traffic⁽¹²⁾ może odgrywać istotną rolę polegającą na uświadamianiu społeczności międzynarodowej i wspieraniu rozpowszechniania danych i informacji w sprawie nielegalnego handlu wśród wszystkich odnośnych organów władz i zainteresowanych podmiotów.

3.9 *Jakie środki można by przedsięwziąć w celu wzmocnienia egzekwowania przepisów dotyczących walki z nielegalnym handlem dziką fauną i florą przez organy ds. ochrony środowiska, policję, służby celne i prokuratorskie w państwach członkowskich oraz w celu wzmocnienia współpracy między tymi organami? W jaki sposób można by podnieść świadomość przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości?*

3.9.1 Zważywszy, że przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu są ściśle związane z korupcją i przepływem pieniędzy nielegalnego pochodzenia, Komitet podkreśla potrzebę zaliczenia nielegalnego handlu dziką fauną i florą do przestępstw istotnych z punktu widzenia środków przeciwdziałania praniu pieniędzy i walki z korupcją. Opowiada się zatem za zastosowaniem wytycznych opisujących wykorzystanie specjalnie opracowanych instrumentów finansowych (np. *due diligence*), których celem jest skuteczniejsza identyfikowalność transakcji wspólnotowych i międzynarodowych.

3.9.2 EKES ma nadzieję, że wprowadzone zostaną naprawdę skuteczne, proporcjonalne i zniechęcające sankcje, przede wszystkim w celu przeciwdziałania handlowi na wielką skalę prowadzonemu przez międzynarodową przestępczość zorganizowaną. Dlatego też przepisy wydane przez UE muszą zaliczać nielegalny handel dziką fauną i florą do poważnych przestępstw zagrożonych maksymalną karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 4 lat.

3.9.3 Dla EKES-u podstawowe znaczenie ma podniesienie świadomości wszystkich organów biorących udział w zwalczaniu nielegalnego handlu dziką fauną i florą za pomocą odpowiedniego przeszkolenia zarówno urzędników odpowiedzialnych za kontrolę, jak i sądów właściwych. Tego rodzaju działania powinny wchodzić w zakres nowych procesów koordynacji między władzami krajowymi UE i w razie możliwości powinny w nich uczestniczyć również władze z krajów trzecich.

3.10 *W jaki sposób istniejące narzędzia przeciwko zorganizowanej przestępczości na szczeblu UE i państw członkowskich mogłyby być lepiej wykorzystywane w walce z nielegalnym handlem dziką fauną i florą? Jakie dodatkowe środki należy przewidzieć, np. w odniesieniu do sankcji? Jaki wkład w tym zakresie mogłyby wnieść Europol i Eurojust?*

Jest pożądane, by zwalczanie tych przestępstw stało się priorytetem Europolu. Powinna temu towarzyszyć strategiczna koordynacja policji w państwach członkowskich, która – jak zaleca Komisja Europejska – powinna umożliwiać skuteczne ściganie przestępstw polegających zarówno na chwytności, pobieraniu, przetrzymywaniu, sprzedawaniu i wprowadzaniu do obrotu chronionych gatunków dzikiej fauny i flory, jak i na handlu i nielegalnym obrocie ich częściami i wytworzonymi z nich produktami.

Bruksela, 5 czerwca 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽¹²⁾ Zob. <http://www.traffic.org/>